

**МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛОГОПЕДІЯ І НЕВРОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЛОГОПЕДІЇ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 016 Спеціальна освіта

016.01 Логопедія. Спеціальна психологія

Освітня програма Логопедія. Спеціальна психологія

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Логопедія і неврологічні основи логопедії» для студентів 3 курсу спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітня програма: Логопедія. Спеціальна психологія

Розробники: доцент кафедри спеціальної освіти Кисличенко В.А.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Вікторія КИСЛИЧЕНКО)

Анотація. Вивчення дисципліни «Логопедія і неврологічні основи логопедії» спрямоване на підготовку студентів до роботи з дітьми з порушеннями мовлення; формування знань про порушення мовлення, мовленнєві дефекти, особливості постановки звуків, розкриття змісту та форм логопедичної роботи; формування умінь правильно добирати корекційно-розвивальний матеріал для роботи з дітьми з порушеннями мовлення.

Ключові слова: дислалія, дизартрія, ринолалія, дисфонія, фонематичне сприйняття, фонема, звук, мовленнєвий апарат.

Abstract. The study of the discipline "Speech Therapy and Neurological Fundamentals of Speech Therapy" is aimed at preparing students to work with children with speech disorders; formation of ideas about speech defects, features of sound production, disclosure of content and forms of speech therapy work; formation of skills to correctly select correctional and developmental material for work with children with speech disorders.

Key words: dyslalia, dysarthria, rinolalia, dysphonia, phonemic perception, phoneme, sound, speech apparatus.

1. Опис навчальної дисципліни
1.1. Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 7 +3		Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - проект	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	<i>Семестр</i>	
		5-ий	6-ий
Загальна кількість годин – 300 (140+90)		<i>Лекції</i>	
		20	10
Тижневих годин для денної форми навчання: 6,0	Ступінь: бакалавра	<i>Практичні, семінарські</i>	
		40	20
		<i>Самостійна робота</i>	
		150	60
		Вид контролю:	
		екзамен	екзамен

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год. – аудиторні заняття, 210 год. – самостійна робота .

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 10	галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проект,	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	<i>Семестр</i>	
		5-й	6-й
Загальна кількість годин – 300		<i>Лекції</i>	
		8 год.	2 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		10 год.	8 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		192 год.	80 год.
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 28 год. – аудиторні заняття, 272 год. – самостійна робота (11%/89%).

Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. Мета: сформувані у студентів професійні компетенції в галузі логопедії та неврологічних основ логопедії..

1. 2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- формуванні знань у студентів теоретичних питань логопедії та неврологічних основ логопедії, культури методичного мислення;

- ознайомленні з комплексом знань про логопедію та неврологічні основи логопедії, зі змістом програми корекції мовленнєвих порушень, із здійсненням процесу навчання відповідно до освітньої програми, з реалізацією особистісно-орієнтованого підходу до освіти та розвитку дітей;

- формування у студентів теоретичних знань щодо загальної характеристики різних мовленнєвих порушень, умінь правильно діагностувати певну мовленнєву ваду та визначати ефективні шляхи корекційного впливу у різних категорій дітей із порушеннями мовлення;

- формування вміння розробки конспектів логокорекційних занять і реалізації їх на практиці;

- удосконалення умінь і навичок аргументованого обґрунтування практичного використання теоретичних положень логопедії та неврологічних основ логопедії в закладах для дітей з порушеннями мовлення.

Передумови для вивчення дисципліни:

Навчальна дисципліна складається з 11-ти кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

ПРН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

ПРН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

ПРН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

ПРН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

ПРН7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

ПРН8. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

ПРН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

ПРН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

ПРН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

ПРН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

ПРН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

II. Фахові:

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни 11 кредитів .

Кредит 1 Дизартрія

Тема 1 Мозок та мовлення.

Тема 2. Фізіологія черепно-мозкових нервів

Тема 3. Характер ураження нервової системи при дизартрії.

Кредит 2.

Тема 4. Механізм і структура дефекту при різних формах дизартрії.

Тема 5. Класифікація дизартрії в залежності від різних критеріїв .

Тема 6. Характеристика загального та мовленнєвого розвитку дітей з дизартрією.

Тема 7. Обстеження дітей з дизартрією: зміст, методи і прийоми обстеження

Тема 8. Роль, місце, завдання і зміст диференціальної діагностики дизартрії та інших форм мовленнєвих порушень. Складні поєднані дефекти.

Кредит 3.

Тема 9. Система корекційної роботи при дизартрії. Принципи, організація, етапи, зміст та методи роботи щодо усунення різних форм дизартрії.

Тема 10. Реабілітація дітей з ДЦП.

Кредит 4.

Тема 11. Порушення голосу. Анатомо-фізіологічні основи голосоутворення. Розвиток голосу у дітей.

Тема 12. Класифікація порушень голосу. Комплексний медико-педагогічний вплив при усуненні різних форм порушень голосу.

Кредит 5. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення несудомного характеру (тахіталія, брадилалія, полтерн, баттаризм)

Тема 7. Загальна характеристика порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру (тахіталія, брадилалія, полтерн, баттаризм).

Кредит 6. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення судомного характеру.

Тема 8. Загальна характеристика заїкання.

Тема 9. Клінічна диференціація заїкання.

Кредит 7. Заїкання.

Тема 10. Психолого-педагогічне та логопедичне обстеження осіб із заїканням.

Тема 11. Комплексний підхід до подолання заїкання.

Тема 12. Сучасні методики подолання заїкання у дітей дошкільного, шкільного віку, підлітків та дорослих.

II семестр

Кредит 1. Ринопалія.

Тема 1. Ринопалія як самостійна мовленнєва порушення.

Тема 2. Класифікація ринопалії.

Кредит 2. Відкрита ринопалія

Тема 3. Симптомокомплекс при відкритій ринопалії. Характер ушкоджень мовленнєвого апарата при різних формах ринопалії.

Тема 4. Доопераційна логопедична робота при відкритій ринопалії. Обстеження осіб з вродженими незрощеннями губи і піднебіння: зміст, методи і прийоми обстеження.

Кредит 3. Логокорекційна робота з подолання ринопалії.

Тема 5. Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринопалії. Зміст основних методик логокорекційної роботи з подолання ринопалії.

Тема 6. Закрита та змішана ринопалія. Комплексний медико-психолого-педагогічний підхід до подолання ринопалії.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	лаб

І семестр					
Кредит 1. Неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності.					
Мозок та мовлення. Етапи дозрівання мозкових структур	16	2	4		10
Фізіологія черепно-мозкових нервів. Особливості корково-ядерних та корково-спинальних пірамідних шляхів. Рухові порушення при ураженні провідних нисхідних шляхів.	14	2	4		8
Усього:	30	4	8		18
Кредит 2. Механізм і структура дефекту при дизартрії.					
Дизартрія. Етіологія та механізми дизартрії.	10	2	2		6
Механізм і структура дефекту при різних формах дизартрії. Класифікація дизартрії в залежності від різних критеріїв	10		2		8
Обстеження дітей з дизартрією: зміст, методи і прийоми обстеження	10		2		8
Усього:	30	2	6		22
Кредит 3. Діагностика дизартрії.					
Роль, місце, завдання і зміст диференціальної діагностики дизартрії та інших форм мовленнєвих порушень. Складні поєднані дефекти	14	2	2		10
Система корекційної роботи при дизартрії. Принципи, організація, етапи, зміст та методи роботи щодо усунення різних форм дизартрії.	16	2	4		10
Усього:	30	4	6		20
Кредит 4. Порушення голосу					
Класифікація порушень голосу.	10	2	2		6
Комплексний медико-педагогічний вплив при усуненні різних форм порушень голосу.	10		2		8
Клінічне та логопедичне обстеження голосових порушень.	10		2		8
Усього:	30	2	6		22
Кредит 5. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення несудомного характеру (тахілалія, брадилалія, полтерн, баттаризм)					
Тема 7. Загальна характеристика порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру (тахілалія, брадилалія, полтерн, баттаризм). Корекційна робота з подолання порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру	30	2	4		24
Усього:	30	2	4		24
Кредит 6. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення судомного характеру.					
Тема 8. Загальна характеристика заїкання.	14	2	2		10
Тема 9. Клінічна диференціація заїкання. Характеристика різних форм заїкання, види судом.	16	2	2		12
Усього:	30	4	4		22
Кредит 7. Заїкання.					
Тема 10. Психолого-педагогічне та логопедичне обстеження осіб із заїканням. Діагностика заїкання та методики його подолання.	14		2		12
Тема 11. Комплексний підхід до подолання	16	2	4		10

заїкання.Тема 12. Сучасні методики подолання заїкання у дітей дошкільного, шкільного віку, підлітків та дорослих					
Усього:	30	2	6		22
РАЗОМ	210	20	40		150
II семестр					
Кредит 1. Ринопалія.					
Тема 1. Ринопалія як самостійне мовленнєве порушення.	16	2	2		12
Тема 2. Класифікація ринопалії.	14	2	2		10
Усього:	30	4	4		22
Кредит 2. Відкрита ринопалія					
Тема 3. Симптомокомплекс при відкритій ринопалії. Характер ушкоджень мовленнєвого апарата при різних формах ринопалії.	12		4		8
Тема 4. Доопераційна логопедична робота при відкритій ринопалії. Обстеження осіб з вродженими незрощеннями губи і піднебіння: зміст, методи і прийоми обстеження.	18	2	4		12
Усього:	30	2	8		20
Кредит 3. Логокорекційна робота з подолання ринопалії.					
Тема 5. Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринопалії. Зміст основних методик логокорекційної роботи з подолання ринопалії.	16	2	4		10
Тема 6. Закрита та змішана ринопалія. Комплексний медико-психолого-педагогічний підхід до подолання ринопалії.	14	2	4		8
Усього:	30	4	8		18
разом	90	10	20		60
Всього:	300	30	60		210

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин				
	всього	у тому числі			
		л	п	лаб	сп
I семестр					
Кредит 1. Неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності.					
Мозок та мовлення. Етапи дозрівання мозкових структур	10	2			8
Рухові порушення при ураженні провідних нисхідних шляхів.	10		2		8
Фізіологія черепно-мозкових нервів. Особливості корково-ядерних та корково-спинальних пірамідних шляхів.	10				10
Усього:	30	2	2		26
Кредит 2. Механізм і структура дефекту при дизартрії.					
Дизартрія. Етіологія та механізми дизартрії.	10	2			8
Механізм і структура дефекту при різних формах дизартрії.	10		2		8
Класифікація дизартрії в залежності від різних критеріїв	10				10

Усього:	30	2	2		26
Кредит 3. Діагностика дизартрії.					
Роль, місце, завдання і зміст диференціальної діагностики дизартрії та інших форм мовленнєвих порушень. Складні поєднані дефекти	10				10
Обстеження дітей з дизартрією: зміст, методи і прийоми обстеження.	10		2		8
Система корекційної роботи при дизартрії. Принципи, організація, етапи, зміст та методи роботи щодо усунення різних форм дизартрії.	10		2		8
Усього:	30		4		26
Кредит 4. Порушення голосу					
Класифікація порушень голосу.	10				10
Комплексний медико-педагогічний вплив при усуненні різних форм порушень голосу.	10				10
Клінічне та логопедичне обстеження голосових порушень.	10				10
Усього:	30				30
Кредит 5. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення несудомного характеру (тахіталія, брадилалія, полтерн, баттаризм)					
Загальна характеристика порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру (тахіталія, брадилалія, полтерн, баттаризм). Корекційна робота з подолання порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру	30	2			28
Усього:	30	2			28
Кредит 6. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення судомного характеру.					
Тема 8. Загальна характеристика заїкання.	16				16
Тема 9. Клінічна диференціація заїкання. Характеристика різних форм заїкання, види судом.	14	2	2		10
Усього:	30	2	2		26
Кредит 7. Заїкання.					
Тема 10. Психолого-педагогічне та логопедичне обстеження осіб із заїканням. Діагностика заїкання та методики його подолання	14				14
Тема 11. Комплексний підхід до подолання заїкання. Тема 12. Сучасні методики подолання заїкання у дітей дошкільного, шкільного віку, підлітків та дорослих	16				16
Усього:	30				30
Усього:	210	8	10		192
II семестр					
Кредит 1. Ринопалія.					
Тема 1. Ринопалія як самостійна мовленнєва порушення.	14				14
Тема 2. Класифікація ринопалії.	16	2	2		12
Усього:	30	2	2		26
Кредит 2. Відкрита ринопалія					
Тема 3. Симптомокомплекс при відкритій ринопалії. Характер ушкоджень мовленнєвого апарата при різних формах ринопалії.	14				14

Тема 4. Доопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Обстеження осіб з вродженими незрощеннями губи і піднебіння: зміст, методи і прийоми обстеження.	16		2		14
Усього:	30		2		28
Кредит 3. Логокорекційна робота з подолання ринолалії.					
Тема 5. Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Зміст основних методик логокорекційної роботи з подолання ринолалії.	16		2		14
Тема 6. Закрита та змішана ринолалія. Комплексний медико-психолого-педагогічний підхід до подолання ринолалії.	14		2		12
Усього:	30		4		26
Всього:	90	2	8		80
Усього годин:	300	10	18		272

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I семестр		
Кредит 1.		
1.	Мозок та мовлення. Етапи дозрівання мозкових структур	2
2.	Фізіологія черепно-мозкових нервів. Особливості корково-ядерних та корково-спинальних пірамідних шляхів.	2
Кредит 2.		
3.	Дизартрія. Етіологія та механізми дизартрії. Форми дизартрії Класифікація дизартрії в залежності від різних критеріїв .	2
Кредит 3.		
4.	Система корекційної роботи при дизартрії. Принципи, організація, етапи, зміст та методи роботи щодо усунення різних форм дизартрії.	2
5.	Обстеження дітей з дизартрією: зміст, методи і прийоми обстеження	2
Кредит 4.		
6.	Класифікація порушень голосу. Комплексний медико-педагогічний вплив при усуненні різних форм порушень голосу.	2
Кредит 5.		
7.	Загальна характеристика порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру (тахілалія, брадилалія, полтерн, баттаризм). Корекційна робота	2
Кредит 6.		
8.	Загальна характеристика заїкання.	2
9.	Клінічна диференціація заїкання. Характеристика різних форм заїкання, види судом.	2
Кредит 7.		
10.	Комплексний підхід до подолання заїкання. Тема 12. Сучасні методики подолання заїкання у дітей дошкільного, шкільного віку, підлітків та дорослих	2
Всього:		20
II семестр		
Кредит 1. Ринолалія.		
11.	Тема 1. Ринолалія як самостійна мовленнєва порушення.	2
12.	Тема 2. Класифікація ринолалії.	2

Кредит 2. Відкрита ринолалія		
13.	Тема 3. Симптомокомплекс при відкритій ринолалії. Характер ушкоджень мовленнєвого апарата при різних формах ринолалії. Тема 4. Доопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Обстеження осіб з вродженими незрощеннями губи і піднебіння: зміст, методи і прийоми обстеження.	2
Кредит 3. Логокорекційна робота з подолання ринолалії.		
14.	Тема 5. Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Зміст основних методик логокорекційної роботи з подолання ринолалії.	2
15.	Тема 6. Закрита та змішана ринолалія. Комплексний медико-психолого-педагогічний підхід до подолання ринолалії.	2
Всього:		10
РАЗОМ		30

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I семестр		
Кредит 1.		
1.	Тема 1 Мозок та мовлення. Етапи дозрівання мозкових структур. ЧМН. Рухові порушення.	2
Кредит 2. Механізм і структура дефекту при дизартрії.		
2	Дизартрія. Етіологія та механізми дизартрії. Форми дизартрії	2
Кредит 5.		
	Загальна характеристика порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру (тахіталалія, брадилалія, полтерн, баттаризм). Корекційна робота з подолання порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру	2
Кредит 6.		
4.	Клінічна диференціація заїкання. Характеристика різних форм заїкання, види судом.	2
Всього:		8
II семестр		
Кредит 1. Ринолалія.		
5.	Тема 2. Класифікація ринолалії.	2
Кредит 3. Логокорекційна робота з подолання ринолалії.		
	Тема 5. До- та післяопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Зміст основних методик логокорекційної роботи з подолання ринолалії.	
Всього:		2
Усього годин:		10

6. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I семестр		
Кредит 1.		

1.	Неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності. Мозок та мовлення. Етапи дозрівання мозкових структур	4
2.	Особливості корково-ядерних та корково-спинальних пірамідних шляхів. Фізіологія черепно-мозкових нервів	2
3.	Рухові порушення при ураженні провідних нисхідних шляхів. Характер ураження нервової системи при дизартрії.	2
	Усього:	8
	Кредит 2.	
4.	Дизартрія. Етіологія та механізми дизартрії.	2
5.	Механізм і структура дефекту при різних формах дизартрії. Класифікація дизартрії в залежності від різних критеріїв	2
6.	Обстеження дітей з дизартрією: зміст, методи і прийоми обстеження	2
	Усього:	6
	Кредит 3.	
7.	Роль, місце, завдання і зміст диференціальної діагностики дизартрії та інших форм мовленнєвих порушень. Складні поєднані дефекти	2
8.	Система корекційної роботи при дизартрії. Принципи, організація, етапи, зміст та методи роботи щодо усунення різних форм дизартрії.	4
	Усього:	6
	Кредит 4.	
9.	Голос та його акустичні властивості Функціональні порушення голосу. Органічні порушення голосу. Класифікація порушень голосу.	2
10.	Зміст та види корекційної роботи з відновлення голосу.	2
11.	Клінічне та логопедичне обстеження голосових порушень.	2
	Усього:	6
	Кредит 5.	
	Загальна характеристика порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру (тахілалія, брадилалія, полтерн, баттаризм).	2
	Корекційна робота з подолання порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру	2
	Усього:	4
	Кредит 6.	
	Тема 8. Загальна характеристика заїкання.	2
	Тема 9. Клінічна диференціація заїкання. Характеристика різних форм заїкання, види судом.	2
	Усього:	4
	Кредит 7	
	Тема 10. Психолого-педагогічне та логопедичне обстеження осіб із заїканням. Діагностика заїкання та методики його подолання.	2
	Тема 11. Комплексний підхід до подолання заїкання.	2
	Тема 12. Сучасні методики подолання заїкання у дітей дошкільного, шкільного віку, підлітків та дорослих	2
	Усього:	6
	РАЗОМ	40
	II семестр	
	Кредит 1. Ринологія.	
12.	Тема 1. Ринологія як самостійна мовленнєва порушення.	2
13.	Тема 2. Класифікація ринології.	2
	Усього:	4
	Кредит 2. Відкрита ринологія	

	Тема 3. Симптомокомплекс при відкритій ринолалії. Характер ушкоджень мовленнєвого апарата при різних формах ринолалії.	2
	Доопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії.	2
	Тема 4. Обстеження осіб з вродженими незрощеннями губи і піднебіння: зміст, методи і прийоми обстеження.	4
	Усього:	8
	Кредит 3. Логокорекційна робота з подолання ринолалії.	
	Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Зміст основних методик логокорекційної роботи з подолання ринолалії.	4
14.	Тема 6. Закрита та змішана ринолалія. Комплексний медико-психолого-педагогічний підхід до подолання ринолалії.	4
	Усього:	8
	Всього:	20
	Усього годин:	60

**Заочна форма навчання
Практичні заняття**

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	I семестр	
	Кредит 1. Неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності.	
1.	Рухові порушення при ураженні провідних нисхідних шляхів.	2
	Кредит 2.	
2.	Диференціація дизартрії від інших мовленнєвих порушень.	2
	Кредит 3. Діагностика дизартрії.	
3.	Обстеження дітей з дизартрією: зміст, методи і прийоми обстеження.	2
4.	Система корекційної роботи при дизартрії.	2
	Кредит 6.	
5.	Клінічна диференціація заїкання. Характеристика різних форм заїкання, види судом.	2
	Всього:	10
	II семестр	
	Кредит 1. Ринолалія.	
	Тема 2. Класифікація ринолалії.	2
	Усього:	2
	Кредит 2.	
	Доопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Обстеження осіб з вродженими незрощеннями губи і піднебіння: зміст, методи і прийоми обстеження.	2
6.	Усього:	2
	Кредит 3.	
	Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Зміст основних методик логокорекційної роботи з подолання ринолалії.	2
	Закрита та змішана ринолалія. Комплексний медико-психолого-педагогічний підхід до подолання ринолалії.	2
	Усього	4
	Всього:	8
	Разом:	18

**8. Самостійна робота
Денна форма навчання**

Назва теми	Кількість годин 150
I семестр	
Кредит 1. Неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності.	
Мозок та мовлення. Етапи дозрівання мозкових структур	18
Рухові порушення при ураженні провідних нисхідних шляхів.	
Фізіологія черепно-мозкових нервів. Особливості корково-ядерних та корково-спинальних пірамідних шляхів.	
Усього:	18
Кредит 2. Механізм і структура дефекту при дизартрії.	
Механізм і структура дефекту при різних формах дизартрії.	22
Класифікація дизартрії в залежності від різних критеріїв .	
Усього:	22
Кредит 3. Діагностика дизартрії.	
Роль, місце, завдання і зміст диференціальної діагностики дизартрії та інших форм мовленнєвих порушень. Складні поєднані дефекти	4
Обстеження дітей з дизартрією: зміст, методи і прийоми обстеження.	8
Система корекційної роботи при дизартрії. Принципи, організація, етапи, зміст та методи роботи щодо усунення різних форм дизартрії.	8
Усього:	20
Кредит 4. Порушення голосу	
Класифікація порушень голосу.	6
Комплексний медико-педагогічний вплив при усуненні різних форм порушень голосу.	8
Клінічне та логопедичне обстеження голосових порушень.	8
Усього:	22
Кредит 5. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення несудомного характеру (тахіталія, брадилалія, полтерн, баттаризм)	
Загальна характеристика порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру (тахіталія, брадилалія, полтерн, баттаризм). Корекційна робота з подолання порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру	24
Усього:	24
Кредит 6. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення судомного характеру.	
Тема 8. Загальна характеристика заїкання.	10
Тема 9. Клінічна диференціація заїкання. Характеристика різних форм заїкання, види судом.	12
Усього:	22
Кредит 7. Заїкання.	
Тема 10. Психолого-педагогічне та логопедичне обстеження осіб із заїканням. Діагностика заїкання та методики його подолання.	12
Тема 11. Комплексний підхід до подолання заїкання. Тема 12. Сучасні методики подолання заїкання у дітей дошкільного, шкільного віку, підлітків та дорослих	10
Усього:	22
РАЗОМ	150
II семестр	
Кредит 1. Ринолалія.	
Тема 1. Ринолалія як самостійна мовленнєва порушення.	12
Тема 2. Класифікація ринолалії.	10

	Усього	22
Кредит 2. Відкрита ринолалія		
Тема 3. Симптомокомплекс при відкритій ринолалії. Характер ушкоджень мовленнєвого апарата при різних формах ринолалії.		8
Тема 4. Доопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Обстеження осіб з вродженими незрошеннями губи і піднебіння: зміст, методи і прийоми обстеження.		12
	Усього:	20
Кредит 3. Логокорекційна робота з подолання ринолалії.		
Тема 5. Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії. Зміст основних методик логокорекційної роботи з подолання ринолалії.		10
Тема 6. Закрита та змішана ринолалія. Комплексний медико-психолого-педагогічний підхід до подолання ринолалії.		8
	Усього:	18
	РАЗОМ	60
	Всього	210

Заочна форма навчання

Назва теми	Кількість годин 150
I семестр	
Кредит 1. Неврологічне забезпечення мовленнєвої діяльності.	
Мозок та мовлення. Етапи дозрівання мозкових структур	8
Рухові порушення при ураженні провідних нисхідних шляхів.	8
Фізіологія черепно-мозкових нервів. Особливості корково-ядерних та корково-спинальних пірамідних шляхів.	10
	Усього:
	26
Кредит 2. Механізм і структура дефекту при дизартрії.	
Механізм і структура дефекту при різних формах дизартрії.	26
Класифікація дизартрії в залежності від різних критеріїв .	
	Усього:
	26
Кредит 3. Діагностика дизартрії.	
Роль, місце, завдання і зміст диференціальної діагностики дизартрії та інших форм мовленнєвих порушень. Складні поєднані дефекти	10
Обстеження дітей з дизартрією: зміст, методи і прийоми обстеження.	8
Система корекційної роботи при дизартрії. Принципи, організація, етапи, зміст та методи роботи щодо усунення різних форм дизартрії.	8
	Усього:
	26
Кредит 4. Порушення голосу	
Класифікація порушень голосу.	10
Комплексний медико-педагогічний вплив при усуненні різних форм порушень голосу.	10
Клінічне та логопедичне обстеження голосових порушень.	10
	Усього:
	30
Кредит 5. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення несудомного характеру (тахіалалія, брадилалія, полтерн, баттаризм)	
Загальна характеристика порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру (тахіалалія, брадилалія, полтерн, баттаризм). Корекційна робота з	28

подолання порушень темпу та ритму мовлення несудомного характеру	
Усього:	28
Кредит 6. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення судомного характеру.	
Тема 8. Загальна характеристика заїкання.	16
Тема 9. Клінічна диференціація заїкання. Характеристика різних форм заїкання, види судом.	10
Усього:	26
Кредит 7. Заїкання.	
Тема 10. Психолого-педагогічне та логопедичне обстеження осіб із заїканням. Діагностика заїкання та методики його подолання.	14
Тема 11. Комплексний підхід до подолання заїкання. Тема 12. Сучасні методики подолання заїкання у дітей дошкільного, шкільного віку, підлітків та дорослих	16
Усього:	30
РАЗОМ	192
II семестр	
Кредит 1. Ринопалія.	
Тема 1. Ринопалія як самостійна мовленнєва порушення.	14
Тема 2. Класифікація ринопалії.	12
Усього	26
Кредит 2. Відкрита ринопалія	
Тема 3. Симптомокомплекс при відкритій ринопалії. Характер ушкоджень мовленнєвого апарату при різних формах ринопалії.	14
Тема 4. Доопераційна логопедична робота при відкритій ринопалії. Обстеження осіб з вродженими незрощеннями губи і піднебіння: зміст, методи і прийоми обстеження.	14
Усього:	28
Кредит 3. Логокорекційна робота з подолання ринопалії.	
Тема 5. Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринопалії. Зміст основних методик логокорекційної роботи з подолання ринопалії.	14
Тема 6. Закрита та змішана ринопалія. Комплексний медико-психолого-педагогічний підхід до подолання ринопалії.	12
Усього:	26
РАЗОМ	60
Всього	210

Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Написання наукової статті на студентську науково-практичну конференцію, пошук літературних джерел та оформлення і систематизація бібліографічних посилань, складання бібліографії

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів написанню наукової статті на студентську науково-практичну конференцію, здійснювати пошук літературних джерел та оформлювати і систематизувати бібліографічні посилання, складати бібліографії. Загальний обсяг – 5 сторінок (включно зі списком використаних джерел, оформленим відповідно до правил бібліографічного опису).

9.Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
А	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано

B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом навчального матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, коли студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури. Аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється дуже добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати на достатньому рівні.

Студенту виставляється добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, але не має достатніх знань та вмінь для формування висновків, припускає несуттєві неточності.

Студенту виставляється достатньо, коли студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімально задовільно, коли студент володіє навчальним матеріалом поверхово та фрагментарно.

Чіткість та однозначність наукової термінології;

Кількість балів у кінці I **семестру** повинна складати від 400 до 800 балів (за 8 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти за 10 кр.**

Поточне оцінювання та Самостійна робота							КР	Накопичувальна система
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100	300/100*
54	54	54	54	54	54	54		
T8	T9	T10	T11	T12	T13			
53	53	53	53	53	57			

* **Примітка** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

Кількість балів у кінці II **семестру** повинна складати від 300 до 600 балів (за 6 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти за 8 кр.**

Поточне оцінювання та Самостійна робота							КР	Накопичувальна система
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100	300/100*
42	42	42	42	42	42	42		
T8	T9	T10	T11	T12				
42	40	40	42	42				

* **Примітка** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

14.Рекомендована література

Базова

1. Бех І. Д. Виховання особистості. Особистісно орієнтований підхід : науково-практичні засади. Київ : Либідь, 2003. 344 с.
2. Богущ А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років : монографія. Київ : Вид-ий дім «Слово», 2004. 376 с.
3. Божович Л. И. Речь и практическая интеллектуальная деятельность ребенка (экспериментально теоретическое исследование). *Культурно-историческая психология*. 2006. № 1–3. С. 40 – 45.
4. Выготский Л. С. Основы дефектологии : учеб. пособие. К., 2003. 654 с.
5. Дефектологічний словник : навчальний посібник / за заг. ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. Київ : «МП Леся», 2011. 528 с.
6. Логопедія : підручник / За ред. М.К. Шеремет. - Вид. 4-те, - Київ: Видавничий Дім “Слово”, 2017. - 856 с.

Допоміжна

1. Недорозвиток і втрата мовлення. Питання теорії і практики. Міжвузівська збірка наукових робіт. К., 1985.
2. Нейман Л. В. Анатомия, физиология и патология органов слуха и речи, 1965.
3. Садовникова И. Н. Нарушение письменной речи у младших школьников. 1983.
4. Селиверстов В. И. Заикание у детей. К., 1979.
5. Селиверстов В. И. (ред.) Игры в логопедической работе с детьми К., 1987.

Інформаційні ресурси

- 1.
2. www.komarovskiynet.com/blog/category/medicina
3. uk.wikipedia.org/wiki/
4. refs.co.ua/62463-Klinicheskie_osnovy_intel.